T088 TKL 6 (16) Luận Phật Địa Kinh Q2

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2

LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH
QUYEÅN 2
Kinh: “Ñöùc Baïc-giaø-phaïm naøy laø baäc giaùc ngoä thanh tònh nhaát, hieän haønh khoâng hai, höôùng ñeán phaùp Voâ töôùng truù trong truù xöù cuûa Phaät, ñaït ñöôïc taùnh bình ñaúng cuûa taát caû Phaät, ñeán nôi khoâng coøn chöôùng ngaïi, phaùp khoâng theå lay chuyeån ñöôïc, vieäc laøm khoâng coù gì ngaên ngaïi, moïi söï thaønh laäp khoâng theå nghó baøn ñöôïc. Daïo khaép phaùp taùnh bình ñaúng cuûa ba ñôøi, thaân töôùng bao truøm taát caû theá giôùi, ñoái vôùi taát caû caùc phaùp thì trí tueä khoâng coù gì nghi ngôø vöôùng maéc, ñoái vôùi taát caû caùc haønh thì thaønh töïu söï giaùc ngoä vó ñaïi, ñoái vôùi caùc phaùp thì trí tueä khoâng coù gì nghi hoaëc. Taát caû thaân töôùng ñaõ thò hieän khoâng theå naøo phaân bieät. Taát caû caùc Boà-taùt ñích thöïc maø caâu trí tueä, ñaït ñöôïc nhö Phaät khoâng khaùc, an truù trong beán bôø giaûi thoaùt thuø thaéng, khoâng xen laãn cuøng vôùi söï giaûi thoaùt cuûa Nhö lai. Trí vi dieäu cöùu caùnh chöùng ñaéc khoâng coù nghóa vaø hai phía, Phaät ñòa bình ñaúng ñeán taän cuøng phaùp giôùi, taùnh bao phuû baàu hö khoâng ñeán taän cuøng thôøi gian vò lai”. Luaän: Sau ñaây ñeå laøm saùng toû chö Phaät khaùc vôùi Ñaïi sö, neân noùi veà coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá Toân. Ngoaøi ra, vì muoán laøm cho chuùng sinh naûy sinh nieàm tin töôûng thanh tònh, cho neân noùi coâng ñöùc vieân maõn cuûa Ñöùc Theá Toân. Cho neân bieát hai möôi moát loaïi coâng ñöùc thuø thaéng naøy laøm saùng toû Baïc-giaø-phaïm laø ñaáng giaùc ngoä thanh tònh hôn heát. Nghóa laø Phaät Theá Toân hoùa hieän caûnh giôùi giaùc ngoä ñeå môû mang söï giaùc ngoä cho caû höõu vi vaø voâ vi. Laïi nöõa, ñoái vôùi moïi nôi thò hieän caûnh giôùi giaùc ngoä tònh dieäu vieân maõn ñeå môû baøy, daãn daét ñaït ñeán giaùc ngoä. Laïi nöõa, ñoái vôùi taát caû taùnh nhö taùnh voán coù ra söùc hoaøn thaønh taùnh voán coù maø ñích thöïc môû baøy giaùc ngoä, goïi laø ñaáng Baïc-giaø-phaïm giaùc ngoä thanh tònh nhaát. Hieän haønh khoâng hai, töùc laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 253

Toân hoaøn toaøn khoâng coøn chöôùng ngaïi. Nghóa laø haøng phaøm phu, Nhò thöøa ñeàu hieän haønh hai chöôùng, Ñöùc Theá Toân thì khoâng coù. Caùc phaøm phu thì hieän haønh theo sinh töû, phaùt sinh moïi thöù taïp nhieãm, soáng baùm víu trong sinh töû. Thanh vaên-Ñoäc giaùc thì hieän haønh theo Nieát-baøn, hoaøn toaøn quay löng, töø boû vieäc laøm ñem laïi nieàm vui, lôïi ích cho moïi ngöôøi, maø vöôùng maéc vaøo Nieát-baøn. Ñöùc Theá Toân thì khoâng coù hieän haønh theo hai chöôùng ñoù, cho neân goïi laø hieän haønh khoâng hai. Höôùng tôùi phaùp Voâ töôùng, laø chæ roõ phöông tieän ñieàu phuïc vaø giaùo hoùa cuûa Ñöùc Theá Toân vôùi nhieàu coâng ñöùc thuø thaéng, nghóa laø phaùp Voâ töôùng, töùc laø Nieát-baøn. Ñöùc Phaät ñaõ kheùo thaáu roõ höõu tình trong ba Thöøa, vaän duïng phöông tieän kheùo leùo ñeå ñieàu phuïc vaø hoùa ñoä tuøy theo naêng löïc giaùc ngoä cuûa hoï, nhö thaät noùi cho hoï, giuùp hoï höôùng ñeán chöùng ngoä phaùp voâ töôùng. Nôi Phaät an truù laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân quaùn saùt chuùng sinh ñaõ ñöôïc ñieàu phuïc-hoùa ñoä, nghóa laø Ngaøi ñaõ an truù trong taâm Ñaïi Bi, quaùn saùt theá gian suoát saùu thôøi, caû ngaøy ñeâm. Ñaït ñöôïc taùnh bình ñaúng cuûa taát caû Phaät laø chæ roõ Ñöùc Theá Toân ñaõ ñaït ñöôïc coâng ñöùc thuø thaéng, söï nghieäp gioáng nhö söï nghieäp cuûa taát caû Ñöùc Phaät khaùc. Coù nghóa laø chöùng ngoä ñöôïc söï nghieäp ñaày tính bình ñaúng nhö heát thaûy chö Phaät. Ñaït ñeán nôi khoâng coù chöôùng, laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ vónh vieãn ñoaïn tröø moïi ñieàu caàn ñoái trò, laø ñaõ chöùng ngoä ñöôïc trí giaûi thoaùt taát caû hai chöôùng phieàn naõo-sôû tri vaø vónh vieãn ñoaïn tröø taát caû chöôùng. Phaùp khoâng gì lay chuyeån, laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ haøng phuïc ngoaïi ñaïo, laø taát caû ngoaïi ñaïo khoâng theå naøo laøm trôû ngaïi chaùnh phaùp cuûa Phaät. Ngoaïi ñaïo bò haøng phuïc cho neân chaùnh ñaïo saùng toû. Moïi vieäc laøm khoâng trôû ngaïi laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá Toân ñaõ cheá ngöï caùc thöù ma oaùn. Noùi nhöõng vieäc laøm laø chæ cho caûnh giôùi cuûa saéc..., moïi vieäc laøm ôû caûnh giôùi ñoù deã khieán loaïn taâm, gaây chöôùng ngaïi ñeán ñieàu thieän, cho neân goïi laø ma oaùn. Chö Phaät Theá Toân vôùi taâm kheùo yeân ñònh vaø yù raát vui, cho neân ngoaïi caûnh khoâng theå quaáy nhieãu. Do ñoù, bao nhieâu coâng ñöùc cuõng hoaøn thaønh moät caùch toát ñeïp, myõ maõn, taát caû caûnh ma khoâng theå gaây trôû ngaïi ñöôïc. Vì Ngaøi coù theå haøng phuïc cheá ngöï taát caû caûnh giôùi, vì vaäy moïi vieäc laøm ñeàu khoâng theå gaây trôû ngaïi, vì vaäy noùi laø moïi vieäc laøm

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 254

ñeàu khoâng ngaên ngaïi. Moïi söï thaønh laäp khoâng theå nghó baøn ñöôïc, töùc laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá Toân ñaõ an laäp giaùo phaùp, laø Phaät an laäp taát caû giaùo phaùp, sieâu vieät leân treân moïi caûnh giôùi taàm tö. Daïo khaép phaùp taùnh bình ñaúng cuûa ba ñôøi, laø chæ cho coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ ghi nhaän trong ba ñôøi, nhö trong hieän taïi, Ñöùc Theá Toân ghi nhaän moïi vieäc trong quaù khöù, vò lai ñeàu khoâng chöôùng ngaïi. Thaân

Phaät bao truøm taát caû theá giôùi laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân töø cung trôøi Ñaâu-suaát giaùng traàn hieän baøy Hoùa thaân khaép taát caû nôi choán treân theá giôùi, ñoàng thôøi böôùc vaøo thai meï. Ñoái vôùi taát caû phaùp thì trí tueä khoâng coù gì ngöng treä, laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ ñoaïn tuyeät taát caû hoaøi nghi, ñoái vôùi taát caû phaùp Nhö Lai ñaõ chöùng ñöôïc trí quyeát ñònh, coù khaû naêng xua tan heát thaûy meâ laàm, ngôø vöïc. Ñoái vôùi taát caû haønh thì thaønh töïu söï giaùc ngoä vó ñaïi, laø chæ roõ ñoái vôùi taát caû Thöøa, Ñöùc Theá Toân ñaõ tuøy thuaän caên cô thích hôïp, ñaõ hoùa ñoä taát caû höõu tình, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa töï thaân, laø Nhö Lai nhaän bieát roõ söï khaùc nhau veà tính chaát haønh ñoäng cuûa moïi loaøi höõu tình, tuøy theo ñieàu hoï mong maø hoùa hieän thaân mình. Ñoái vôùi taát caû phaùp thì trí Nhö Lai khoâng heà ngôø vöïc meâ laàm laø chæ roõ trí cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ kheùo thaáu ñaït moät caùch vi dieäu veà taát caû phaùp, coù khaû naêng tuøy thuaän vôùi chuùng sinh ñöôïc thích öùng, luoân raên daïy tu taäp coâng ñöùc thuø thaéng, ñoái vôùi ngöôøi naøo coøn meâ laàm hoaøi nghi vôùi caùc phaùp, khoâng ai coù khaû naêng tuøy thuaän öùng hieän ñeå daãn daïy hoï, chæ coù Phaät Theá Toân vôùi trí kheùo leùo quyeát ñònh chöùng thaáy caùc phaùp, môùi coù theå tuøy thuaän vôùi ñieàu chuùng sinh mong muoán ñeå daãn daïy hoï, khoâng heà ngöøng nghæ hay boû dôû nöûa chöøng. Heã Nhö Lai hieän thaân thì khoâng theå phaân bieät, laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân coù khaû naêng thaâu nhieáp chính ñaùng töï thaân khoâng ñeå nhieãm oâ. Coù nghóa laø thaân cuûa chö Phaät khoâng phaûi ñöôïc khôûi hieän do söï phaân bieät hö voïng, ôû ñoù khoâng coù nghieäp phieàn naõo naûy sinh, vì ñaõ hoaøn toaøn xa lìa söï phaân bieät taïp nhieãm, cho neân khoâng phaân bieät ñöôïc. Taát caû Boà-taùt caàu mong chaân chaùnh ñaït ñöôïc trí, laø chæ roõ Ñöùc Theá Toân ñaõ thaønh töïu phöông tieän cuûa coâng ñöùc thuø thaéng, khoâng ñeå gioáng Phaät bò caét ñöùt, vì muoán cho gioáng Phaät khoâng ñoaïn tuyeät cho neân caùc Boà-taùt sieâng naêng tu taäp gia haïnh chöù khoâng phaûi laø Thanh vaên... Vì

theá, cho neân trí Phaät chæ coù caùc Boà-taùt môùi laø ngöôøi xöùng ñaùng ñöôïc mong caàu. Ñöôïc phaùp khoâng hai cuûa Phaät, an truù trong beán bôø giaûi thoaùt thuø thaéng laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá Toân vôùi töï taùnh thaân phaàn, laø töôùng khoâng sai bieät cuûa Phaùp thaân Phaät cho neân goïi laø khoâng hai. Truù vaøo phaùp khoâng hai cuûa Phaät, töùc laø an truù vaøo Phaùp thaân, laáy Chaân nhö laøm Theå, töôùng khoâng sai khaùc, trong ñoù, taát caû söï phaân bieät coù hai töôùng ñeàu khoâng hieän haønh. Duyeân vaøo töôùng khoâng sai bieät kia vôùi taâm ñònh thuø thaéng, thöôøng truù trong Phaùp thaân ñoù, cho neân goïi laø truù, töùc laø truù nôi khoâng hai, goïi laø beán bôø giaûi thoaùt thuø thaéng. Phaät ñaõ ñaït ñeán möùc cuøng cöïc, cho neân goïi laø chöùng ñaéc. Khoâng ñoái ñaõi nhau trong xen taïp, laø söï giaûi thoaùt cuûa Nhö Lai ñöôïc höôùng daãn do trí maàu nhieäm vaø cöùu caùnh laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Theá Toân thoï duïng thaân phaàn, laø heát thaûy Nhö Lai vôùi thaân thoï duïng khoâng cuøng xen

taïp, Theå cuûa thaân thoï duïng aáy ñeàu rieâng bieät. Vôùi trí maàu nhieäm, Nhö Lai coù khaû naêng khieán taát caû chuùng sinh ñeàu ñöôïc giaûi thoaùt, cho neân goïi laø trí vi dieäu, giaûi thoaùt cuûa Nhö Lai. Ñöùc Phaät ñaõ ñaït ñeán möùc cöùu caùnh cuûa trí naøy. Nhö vaäy laø noùi veà trí maàu nhieäm cuûa Nhö Lai khoâng xen taïp laãn nhau, ngay nhö hieän thaân thoï duïng trong Tònh ñoä cuûa Phaät, cuõng khoâng xen taïp laãn nhau. Ñöùc Phaät hieän caùc loaïi thaân trong ñaïi hoäi cuõng khoâng laãn loän cuøng vôùi söï thoï duïng phaùp laïc cuûa caùc Boà-taùt. Ñöùc Nhö Lai ñaõ hieän thaân vôùi trí aáy cuõng ñaït ñeán möùc cöùu caùnh chöùng ngoä khoâng coù chính giöõa vaø moät beân. Phaät ñòa bình ñaúng laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ chöùng ngoä töôùng Chaân nhö, töôùng Chaân nhö khoâng coù chính giöõa vaø moät beân cuûa phaùp höõu vi-voâ vi, ñaõ xa lìa töôùng chính giöõa vaø moät beân cuûa moïi nôi choán, phöông höôùng. Chaân nhö nhö vaäy töùc laø phaùp taùnh bình ñaúng cuûa Phaät ñòa naøy chöùng ñöôïc taùnh bình ñaúng, cuûa Phaät ñòa naøy, cho neân Ñöùc Nhö Lai hoaøn toaøn khoâng nhieãm oâ trong taát caû phaùp höõu vi-voâ vi... Cuøng taän trong phaùp giôùi laø chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ chöùng ngoä ñöôïc quaû töôùng, laø ñaõ chöùng ngoä phaùp giôùi thanh tònh toät cuøng. Phaùp giôùi nhö vaäy laø quaû cuûa tu ñaïo. Tieáp theo sau laø hai loaïi coâng ñöùc thuø thaéng, chæ roõ coâng ñöùc voâ taän cuûa Ñöùc Theá Toân. Cuøng taän taùnh hö khoâng vaø cuøng taän thôøi gian vò lai, neâu roõ hai coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân laø laøm lôïi mình vaø lôïi ngöôøi. Coâng ñöùc khoâng cuøng taän, laø nhö hö khoâng duø traûi qua bao kieáp thaønh-hoaïi

nhöng taùnh noù vaãn thöôøng khoâng cuøng taän. Taát caû coâng ñöùc chaân thaät cuûa Nhö Lai cuõng laïi nhö vaäy, coøn maõi khoâng döùt heát, nhö thôøi gian cuûa ñôøi vò lai khoâng coù thôøi kyø cuøng taän. Coâng ñöùc lôïi ích cho moïi ngöôøi cuõng laïi nhö vaäy, cuøng cöïc thôøi gian ñôøi vò lai, Ñöùc Theá Toân luoân mang laïi söï lôïi ích yeân vui cho taát caû höõu tình. Laïi nöõa, phaàn chung vaø rieâng trong ñoaïn kinh naøy ñaõ chæ roõ veà coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân. Caâu ñaàu laø chung. Caùc caâu coøn laïi ñaõ môû roäng nghóa thuø thaéng ñoù. Nhö vaäy môùi goïi laø kheùo giaûng giaûi veà phaùp yeáu. Do hai möôi moát caâu noùi veà coâng ñöùc thuø thaéng, cho neân goïi laø Ñaáng giaùc ngoä thanh tònh toái thöôïng. Khoâng coù hai hieän haønh, neâu roõ coâng ñöùc duøng trí chuyeån laøm luoân luoân khoâng chöôùng ngaïi ñoái vôùi caûnh nhaän bieát cuûa Ñöùc Theá Toân. Nghóa laø haøng Thanh vaên... trí vaãn coù chöôùng ngaïi ñoái vôùi caùc caûnh giôùi, caàn phaûi traûi qua thôøi gian raát daøi môùi ñeán ñöôïc voâ bieân sai bieät. Vì trong phaùp cuûa chö Phaät hoï khoâng coù trí chuyeån bieán. Nhö Lai thì khoâng theá, baát cöù khi naøo, ôû ñaâu Ngaøi cuõng coù voâ bieân sai bieät. Trí nhaát thieát chuûng trong phaùp Phaät ñeàu chuyeån bieán khoâng coù chöôùng ngaïi. Ñoái vôùi caùc phaùp töôùng, Phaät khoâng coøn hai hieän haønh cuûa voâ tri, baát tri, cho neân noùi laø hieän haønh khoâng hai. Vì vaäy cho neân goïi laø Ñaáng giaùc ngoä thanh tònh toái thöôïng. Caùc caâu coøn laïi ñeàu cho neân phoái thuoäc nhö vaäy. Höôùng

ñeán phaùp Voâ töôùng, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân coù khaû naêng tieán vaøo neûo khoâng hai, nghóa laø chính mình coù khaû naêng böôùc vaøo töï töôùng vónh vieãn lìa boû moïi phaân bieät, giaûi thoaùt moïi troùi buoäc caáu ueá cuûa taát caû phieàn naõo, xa lìa töôùng coù-khoâng, ñaït ñöôïc Chaân nhö thanh tònh, cuõng giuùp cho keû khaùc coù theå tieán vaøo coõi ñoù. Truù nôi Phaät an truù, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, laø laøm Phaät söï töï nhieân khoâng ngöøng nghæ. Nghóa laø khoâng caàn duïng coâng trong vieäc laøm lôïi ích cho höõu tình khoâng heà coù söï giaùn ñoaïn. An truù nôi Thaùnh truù, Thieân truù vaø Phaïm truù. Ñaït ñöôïc taùnh bình ñaúng cuûa taát caû Phaät chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ döïa vaøo yù laïc trong Phaùp thaân ñeå taùc nghieäp khoâng sai bieät, laø trí Chaân nhö thanh tònh cuûa taát caû Phaät, taát caû lôïi ích, yeân vui vaø yù laïc, thoï duïng bieán hoùa trong hai söï nghieäp lôïi ích cho moïi ngöôøi khoâng khaùc nhau. Ñaït ñeán nôi khoâng coøn chöôùng ngaïi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng

cuûa Theá Toân ñaõ tu taäp taát caû phaùp, ñoái trò heát moïi chöôùng ngaïi, laø Ñöùc Theá Toân ñaõ tu taäp Thaùnh ñaïo ñoái trò taát caû phieàn naõo vaø chöôùng sôû tri, ñaõ ñaït ñeán nôi giaûi thoaùt taát caû chöôùng, nôi nöông töïa vaø nôi höôùng ñeán voán goïi laø Xöù. Phaùp khoâng theå chuyeån ñoåi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân laø khoâng bò khuaát phuïc bôûi taát caû ngoaïi ñaïo, keû khaùc khoâng laøm ñaûo ngöôïc ñöôïc phaùp giaùo hoùa vaø chöùng ngoä cuûa Phaät. Moïi vieäc laøm khoâng ngaïi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân giaùng sinh trong theá gian, nhöng phaùp theá gian khoâng heà gaây trôû ngaïi Ngaøi, laø sinh trong theá gian, vôùi taùm loaïi phaùp nhö lôïi... ñeàu khoâng theå gaây chöôùng ngaïi. Chaùnh phaùp cuûa Theá Toân ñaõ ñöôïc thaønh laäp thì khoâng theå tö duy- baøn luaän, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ an laäp chaùnh phaùp, laø möôøi hai phaàn giaùo phaùp thuø thaéng vöôït leân treân taát caû hoaït ñoäng cuûa taàm tö, khoâng phaûi laø ñieàu maø haøng phaøm phu toái taêm coù theå suy löôøng ñöôïc. Vì Nhö Lai dieãn noùi veà taát caû töï töôùng vaø coäng töôùng, cho neân goïi laø an laäp. Hieän baøy dieäu duïng trong phaùp taùnh bình ñaúng cuûa ba ñôøi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, coù khaû naêng chính thöùc ghi nhaän, thì moïi cuù nghóa löu chuyeån trong ba ñôøi, duø hieän taïi hay vò lai, laàn löôït Ngaøi ghi nhôù heát moät caùch chính xaùc dieäu kyù. Ghi nhôù vieäc quaù khöù-vò lai cuõng gioáng nhö trong hieän taïi, ghi nhaän roõ raøng thuaän hôïp cho neân goïi laø bình ñaúng. Thaân Phaät traûi khaép caû theá giôùi chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, trong cuøng moät luùc Ngaøi hieän thaân khaép taát caû theá giôùi, thò hieän thaân thoï duïng vaø thaân bieán hoùa maø nghóa laø trong taát caû theá giôùi voâ bieân, tuøy nôi giaùo hoùa, Nhö Lai ñeàu hoùa hieän saéc thaân maàu nhieäm nhö löu ly... Vôùi taát caû caùc phaùp, trí khoâng nghi ngôø ngöng treä neâu roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân ñaõ ñoaïn tröø moïi nghi, töùc laø luoân töï quyeát ñònh môùi coù theå khieán cho keû khaùc sinh taâm quyeát ñònh. Ñoái vôùi taát caû vieäc laøm ñeàu thaønh töïu söï giaùc ngoä

vó ñaïi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, ñaõ nhaäp vaøo voâ soá caùc haønh, laø tuøy thuaän caùc höõu tình ñöôïc giaùo hoùa, Ngaøi ñaõ hieän thaân ñoàng loaïi, maø giuùp cho hoï ngoä nhaäp. Ñoái vôùi caùc phaùp, trí Phaät khoâng coù meâ laàm nghi hoaëc, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, thaáu ñaït phaùp ôû töông lai, phaùt sinh trí maàu nhieäm, nghóa laø vöôït leân treân caûnh giôùi haïn heïp cuûa Thanh vaên..., Ñöùc Theá Toân ñaõ kheùo gieo troàng chuûng töû nhö haït gioáng vaøng li ti trong

ñoáng ngoùi ñaù. Nhöõng caûnh giôùi nhö vaäy, ñeàu khoâng coù töôùng ñieân ñaûo, vì Ngaøi ñeàu nhaän bieát taát caû. Ñöùc Theá Toân hieän thaân thì khoâng theå phaân bieät, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, tuøy theo söï hieåu bieát cuûa chuùng sinh, Ngaøi ñeàu hieän ñuùng nhö vaäy, laø Phaät Theá Toân duø khoâng phaân bieät nhö ngoïc baùu Ma-ni nhöng nhôø naêng löïc taêng thöôïng cuûa Nhö Lai, cuõng nhôø söùc kieán giaûi toát ñeïp cuûa töï thaân cho neân troâng thaáy thaân Nhö Lai nhö saéc vaøng... Nhöng caùc Nhö Lai khoâng coù phaân bieät, khoâng phaân bieät khaùc laï, noùi roäng nhö trong kinh. Hoaëc ñoàng vôùi chuûng loaïi kia cho neân khoâng theå phaân bieät ñöôïc. Taát caû Boà-taùt ñaõ chaân chaùnh mong caàu ñaït trí Phaät, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, Ngaøi laø choã nöông töïa, ñaõ giaùo hoùa voâ löôïng höõu tình baèng phöông tieän ñieàu phuïc. Nghóa laø nhôø voâ löôïng Boà-taùt laøm choã döïa maø moïi höõu tình ñöôïc ñieàu phuïc baèng phöông tieän. Nhôø dieäu löïc taêng thöôïng cuûa Nhö Lai aáy maø Boà-taùt ñöôïc nghe chaùnh phaùp, tö duy tu taäp theo thöù töï, chöùng ñöôïc trí maàu nhieäm. Boà-taùt thuoäc chuûng loaïi khaùc tieáp nhaän lôøi daën doø phoù thaùc cuûa Nhö Lai, laàn löôït noái tieáp nhau vaän chuyeån chaùnh phaùp khoâng coù giaùn ñoaïn. Ñöôïc phaùp khoâng hai cuûa Phaät an truù trong beán bôø giaûi thoaùt thuø thaéng chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Nhö Lai thaønh töïu cuøng taän Phaùp thaân bình ñaúng Ba-la-maät, laø ñoái vôùi Phaùp thaân khoâng hai cuûa Phaät ñòa, taát caû Ba-la-maät-ña nhö boá thí... ñeàu bình ñaúng vieân maõn khoâng xen taïp laãn nhau. Trí vi dieäu giaûi thoaùt cöùu caùnh cuûa Nhö Lai, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân, tuøy theo söï hieåu bieát toát ñeïp cuûa chuùng sinh ñeå thò hieän coõi Phaät thanh tònh, laø quaùn saùt söï sai bieät veà kieán giaûi cuûa loaøi höõu tình, thò hieän caùc coõi Phaät toaøn baèng vaøng roøng... khoâng xen taïp laãn nhau. Chöùng ngoä Phaät ñòa bình ñaúng khoâng coù chính giöõa vaø moät beân, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân laø ba thaân khoâng haïn löôïng, duø ôû ñaâu, phöông höôùng naøo, laø chöùng ngoä bình ñaúng khoâng coù ban ñaàu-chính giöõa vaø sau cuøng. Ba thaân cuûa chö Phaät trong Tònh ñoä Phaät cuûa Phaät ñòa khoâng coù taát caû phaàn giôùi haïn, duø laø nôi choán hay phöông höôùng naøo. Cuøng taän nôi phaùp giôùi, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cuûa Ñöùc Theá Toân laø tieán ñeán taän cuøng giôùi haïn sinh töû, thöôøng xuaát hieän, mang laïi lôïi ích yeân vui cho taát caû chuùng höõu tình. Coù nghóa laø phaùp giôùi naøy thaät thanh tònh. Ñi heát caûnh giôùi sinh töû, thöôøng xuyeân khôûi nieäm veà caùc

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 259

phaùp Ñaúng löu-Kheá kinh... ñeå giaùo hoùa höõu tình ñôøi vò lai, nhö söï thích öùng, nhö thôøi gian luoân hieän khôûi, mang laïi söï lôïi ích, yeân vui. Taän cuøng taùnh hö khoâng, ñi heát giôùi haïn vò lai, chæ roõ coâng ñöùc thuø thaéng cöùu caùnh vaø voâ taän cuûa Theá Toân, laø nhö hö khoâng luoân luoân khoâng coù cuøng taän. Phaùp giôùi cuûa chö Phaät khôûi hieän coâng ñöùc laïi cuõng nhö vaäy, bôûi vì khoâng cuøng taän. Nhö giôùi haïn cuûa vò lai khoâng coù thôøi kyø cuøng taän, vì lôïi ích yeân vui cuûa chuùng höõu tình maø gia coâng tu haønh, khoâng luùc naøo nghæ ngôi. Coâng ñöùc cuûa chö Phaät vì taùnh laø thöôøng coøn, voâ taän. Cöùu caùnh laø taùnh voâ thöôøng, maõi maõi noái tieáp nhau khoâng giaùn ñoaïn, cöùu caùnh voâ taän khoâng theå noùi laø coá ñònh. Phaùp thaân thanh tònh cuûa Phaät laø lyù taùnh cuûa phaùp giôùi, laø taùnh coâng ñöùc cho neân noùi thöôøng coøn. Coâng ñöùc cuûa hai thaân thoï duïng, bieán hoùa, duø taùnh noù voâ thöôøng, nhöng vaãn khoâng ñoaïn taän, hoaøn toaøn khoâng cuøng taän. Töø xöa, taát caû Nhö Lai ñeàu phaùt nguyeän roäng lôùn, chuùng höõu tình maø caàu mong ñaïo quaû Boà-ñeà vó ñaïi. Neáu caùc höõu tình ñeàu ñöôïc dieät ñoä thì baáy giôø coâng ñöùc höõu vi cuûa chö Phaät sao khoâng ñoaïn dieät? Nhöng bôûi vì caùc coõi höõu tình ñeàu khoâng bao giôø dieät ñoä heát, cho neân coâng ñöùc cuûa Phaät cuõng khoâng bao giôø ñoaïn dieät. Taïi sao? Vì phaùp voán laø nhö vaäy. Töø voâ thæ ñeán nay, taát caû höõu tình coù naêm chuûng taùnh: 1. Chuûng taùnh Thanh vaên. 2. Chuûng taùnh Ñoäc giaùc. 3. Chuûng taùnh Nhö Lai. 4. Chuûng taùnh khoâng quyeát ñònh. 5. Chuûng taùnh khoâng coù coâng ñöùc xuaát theá. Nhö kinh luaän khaùc coù giaûng noùi roäng veà caùc töôùng naøy. Phaân bieät kieán laäp boán chuûng taùnh tröôùc, tuy khoâng coù thôøi haïn nhaát ñònh, nhöng coù thôøi kyø cuoái cuøng dieät ñoä, vì taâm Töø Bi cho neân chö Phaät duøng phöông tieän kheùo leùo daãn daét. Chuûng taùnh thöù naêm khoâng coù nhaân cuûa coâng ñöùc xuaát theá, cho neân hoaøn toaøn khoâng coù thôøi kyø ñöôïc dieät ñoä. Chö Phaät chæ coù theå vì hoï duøng phöông tieän thò hieän thaàn thoâng, noùi phaùp xa lìa coõi aùc-sinh coõi thieän, duø hoï y theo lôøi Phaät daïy sieâng naêng tu taäp nhaân thieän, ñöôïc sinh trong theá giôùi loaøi ngöôøi, cho ñeán Phi töôûng phi phi töôûng xöù, nhöng chaéc chaén vaãn coøn lui suït rôi vaøo caùc coõi aùc. Chö Phaät laïi duøng phöông tieän vì hoï hieän thaàn thoâng giaûng noùi phaùp, giaùo hoùa. Hoï laïi tu taäp ñieàu toát, ñöôïc sinh vaøo coõi toát. Nhöng veà sau laïi lui böôùc, bò sa ñoïa, chòu moïi khoå naõo. Chö Phaät laïi vaän duïng phöông tieän cöùu vôùt.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 260

Cöù laàn löôït nhö vaäy, cuøng taän thôøi gian vò lai, cuõng khoâng theå naøo khieán hoï hoaøn toaøn ñöôïc dieät ñoä. Maëc duø trong kinh khaùc ñaõ dieãn noùi: “Taát caû loaøi höõu tình ñeàu coù taùnh Phaät, ñeàu seõ thaønh Phaät”. Nhöng caên cöù vaøo Phaät taùnh-phaùp thaân Chaân nhö, hoaëc caên cöù vaøo moät phaàn phöông tieän cho taát caû höõu tình maø noùi, laø ñeå giuùp cho höõu tình thuoäc chuûng taùnh khoâng quyeát ñònh, coù quyeát ñònh nhanh choùng höôùng veà quaû vò Voâ thöôïng

Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Do ñaïo lyù naøy, coâng ñöùc ñem laïi lôïi ích yeân vui cho höõu tình cuûa chö Phaät khoâng coù ñoaïn heát. Coâng ñöùc lôïi ngöôøi nhö vaäy döïa vaøo coâng ñöùc lôïi ích mình, cho neân khoâng heà ñoaïn tuyeät. Vì vaäy, coâng ñöùc höõu vi cuûa Nhö Lai töø nhaân maø sinh, tuy trong moãi yù nieäm coù dieät nhöng khoâng heà ñoaïn tuyeät. Do coâng ñöùc cuûa Phaät cöùu caùnh khoâng cuøng taän, cho neân Ngaøi thaønh töïu giaùc ngoä thanh tònh voâ cuøng. Caùc caâu coøn laïi ñeàu cho neân phoái thuoäc töøng caâu moät nhö vaäy. Vì sao tröôùc noùi Tònh ñoä cuûa chö Phaät, roài sau laïi noùi ñeán coâng ñöùc cuûa Ñöùc Theá Toân nhö vaäy? Bôûi vì laøm saùng toû coâng ñöùc cuûa chö Phaät nhö vaäy ñeàu nöông vaøo Tònh ñoä, laø laøm saùng toû Ñöùc Theá Toân döïa vaøo coõi Phaät thanh tònh ñaày ñuû coâng ñöùc nhö vaäy, ñeå giaûng veà kinh naøy. Tieáp theo laø hieån baøy quyeán thuoäc vieân maõn cuûa Theá Toân, nghóa laø Ñaïi Thanh vaên vaø Ñaïi Boà-taùt. Trong kinh khaùc noùi: “Ñieàu thuaän- ñieàu thuaän maø trôû thaønh quyeán thuoäc-giaûi thoaùt, giaûi thoaùt maø trôû thaønh quyeán thuoäc”. Ñoù goïi laø quyeán thuoäc vieân maõn cuûa Nhö Lai. Ñaây laø noùi voâ löôïng chuùng Thanh vaên vaø voâ löôïng Ñaïi Boà-taùt ñeàu hieän dieän ñoâng ñuû, taát caû ñieàu thuaän ñeàu laø Phaät töû... ñeàu an truù trong Ñaïi thöøa, hieän baøy dieäu duïng cuûa Ñaïi thöøa. Theo thöù töï ñoù, quyeán thuoäc Thanh vaên vaø Boà-taùt ñeàu vieân maõn, nhöng vì sao trong naøy tröôùc noùi Thanh vaên, sau noùi Boà-taùt? Vì coù ngöôøi naûy sinh nghi ngôø ñoái vôùi Ñaïi thöøa. Ñeå tröø boû söï ngôø vöïc ñoù, cho neân daãn daét chuùng chuûng taùnh baát ñònh laøm cho Boà-taùt naûy sinh nieàm tin töôûng quyeát ñònh. Vì ñaõ thanh tònh cho neân caùc Ñaïi Thanh vaên ñaõ töø boû söï toân quyù vaø kieâu maïn cuûa mình. Nghóa laø ñoái tröôùc chuùng, haøng Ñaïi Thanh vaên ñöôïc haàu caän beân Ñöùc Theá Toân, ñöôïc gaàn guõi tieáp nhaän söï giaùo hoùa... Vaû laïi, caùc Thanh vaên thöôøng xuyeân theo saùt beân caïnh Phaät, vì hình daùng gioáng nhö Phaät, cho neân thaønh quyeán thuoäc beân trong. Hôn nöõa, Ñöùc Phaät muoán cho Boà-taùt sinh taâm cung kính ñoái vôùi chuùng Thanh vaên, nhö Kheá Kinh: “Boà-taùt khoâng cho neân khoâng sinh taâm cung kính chuùng Thanh vaên”. Do ñoù, Ñöùc Phaät vaãn khen ngôïi coâng ñöùc cuûa Thanh vaên, cuõng khieán cho haàu heát ñeàu phaùt sinh nieàm tin töôûng thanh tònh ñoái

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 261

vôùi chuùng Thanh vaên. Trong hoäi naøy, cuõng coù caùc chuùng khaùc cuøng kieát taäp phaùp. Sôû dó noùi giaûng löôïc coù hai chuùng Boà-taùt vaø Thanh vaên, laø chæ roõ söï toát ñeïp cuûa hoï. Nhö phaàn sau kinh naøy noùi: “Taát caû ñaïi chuùng Trôøi, Ngöôøi, A- toá-laïc... trong theá gian, sau khi nghe Phaät giaûng noùi, ñeàu voâ cuøng hoan hyû, tin töôûng tieáp nhaän lôøi Phaät daïy vaø vaâng laøm”. Tröôùc ñaây ñaõ noùi Tònh ñoä raát töï taïi, laáy thöùc thanh tònh laøm töôùng, taïi sao trong hoäi naøy laïi coù Thanh vaên... maø khoâng maâu thuaãn? Khoâng coù gì laø maâu thuaãn. Vì caùc Thanh vaên... cuøng chung caùch nhìn cuûa Boà- taùt thì trôû thaønh maâu thuaãn nhau. Neáu Thanh vaên... cuõng nhaän thaáy nhö vaäy thì coù theå noùi lôøi naøy. Caùc Thanh vaên... maëc duø ñöôïc tham döï ñaïi hoäi naøy, nhöng caùch nhìn vaø nghieäp toát ñeïp-thanh tònh, bò chöôùng ngaïi cho neân cuõng nhö ngöôøi

muø khoâng troâng thaáy. Vôùi caûnh giôùi toát ñeïp, thanh tònh nhö vaäy, thaät khoù neâu baøy heát. Ñaõ khoâng theå troâng thaáy thì khoâng cho neân ôû trong chuùng. Vì duø khoâng troâng thaáy Tònh ñoä nhö vaäy, nhöng vaãn troâng thaáy coõi nöôùc caáu ueá, vì Hoùa thaân Phaät noùi. Maëc duø cuøng ôû trong moät hoäi, nhöng vì naêng löïc nôi nghieäp cuûa mình, maø ñieàu troâng thaáy ñeàu khaùc nhau. Nhö troâng thaáy vaøng roøng cho laø löûa... Nhö boán loaïi chuùng sinh cuøng ôû chung moät nôi choán, nhöng moãi loaøi ñeàu thaáy khaùc bieät, söï troâng thaáy khoâng ñoàng nhau. Hoaëc laø Nhö Lai duøng söùc thaàn thoâng gia bò, khieán taïm thôøi ñöôïc troâng thaáy Tònh ñoä vaø nghe phaùp maàu nhieäm. Ñaây laø naêng löïc khoâng theå tö duy, luaän baøn cuûa Nhö Lai, khoâng theå vaán naïn. Duøng caên cô-ñòa vò vaø caûnh giôùi maø hoùa ñoä cuõng khoâng sai laàm, vì muoán phaùp hoäi thuyeát giaûng ñöôïc trang nghieâm, cho neân hoaëc laø Phaät hoùa hieän ra hoaëc laø caùc Boà-taùt hoùa hieän ra. Kinh: “Cuøng vôùi voâ löôïng chuùng ñaïi Thanh vaên quy tuï. Taát caû ñeàu laø Phaät töû ñieàu thuaän, taâm kheùo giaûi thoaùt-tueä kheùo giaûi thoaùt, giôùi heát söùc thanh tònh-mong caàu ñöôïc phaùp laïc. Nghe nhieàu vaø giöõ laïi ñieàu nghe ñöôïc maø tích taäp nhöõng ñieàu ñöôïc nghe, kheùo tö duy nhöõng ñieàu neân tö duy, kheùo baøn luaän nhöõng ñieàu neân baøn luaän, kheùo thöïc hieän nhöõng ñieàu neân thöïc hieän. Tueä nhanh nhaïy-tueä mau choùng, tueä saéc beùn- tueä xuaát ly, tueä quyeát ñònh choïn löïa toát ñeïp-tueä vó ñaïi, tueä roäng raõi vaø tueä khoâng coù gì saùnh baèng. Tueä quyù baùu thaønh töïu ñaày ñuû ba Minh, ñaït ñeán nôi an truù trong phaùp laïc hieän taïi baäc nhaát. Ruoäng phöôùc voâ cuøng thanh tònh, oai nghi vaéng laëng saâu xa, nhu hoøa nhaãn nhuïc heát söùc, thaønh töïu khoâng coù giaûm bôùt, ñaõ kheùo vaâng maïng thöïc haønh Thaùnh giaùo voâ

thöôïng cuûa Nhö lai.” Luaän: Voâ löôïng chuùng Ñaïi Thanh vaên laø soá löôïng raát nhieàu, khoù coù theå tính toaùn, cho neân goïi laø voâ löôïng. Nghe tieáng noùi cuûa Phaät maø ngoä nhaäp Thaùnh ñaïo, cho neân goïi laø Thanh vaên. Cuøng laø Taêng xuaát gia, cho neân goïi laø chuùng. Taát caû ñeàu laø haøng lôïi caên toät baäc, laø Thanh vaên thuoäc chuûng taùnh Ba-la-maät-ña cho neân goïi laø Ñaïi. Coù nghóa laø ñeàu an truù trong quaû vò Voâ hoïc, cho neân goïi laø Ñaïi. Theo nghóa nhö thaät, thì ñeàu laø chuûng taùnh Thanh vaên khoâng quyeát ñònh, chöùng ñöôïc quaû vò nhoû, maø höôùng tôùi ñaïi Boà-ñeà, cho neân goïi laø Ñaïi, hoaëc vì soá löôïng nhieàu cuûa chuùng naøy, cho neân goïi laø Ñaïi. Nhö ñaïi chuùng hoâm nay taát caû ñeàu ñieàu thuaän coù nghóa laø baäc Höõu hoïc xa lìa kieán chaáp, ñaõ ñoaïn tröø moät traêm möôøi hai loaïi phieàn naõo phaân bieät thoâ naëng. Khoâng caàn daây cöông kieàm cheá maø nhö con ngöïa hay, cho neân goïi laø ñieàu thuaän. Coù nghóa laø baäc Voâ hoïc xa lìa kieán tu ñaõ ñoaïn tröø moät traêm hai möôi taùm loaïi phieàn naõo. Khoâng cöùng nhaéc maø nhö vaøng roøng, cho neân goïi laø ñieàu thuaän. Nghóa nhö thaät thì ñeàu laø baäc hoài höôùng veà chuûng taùnh Boà-ñeà, taát caû ñeàu coù naêng löïc phaùt taâm höôùng tôùi quaû Ñaïi thöøa. Theo yù Phaät maø chuyeån bieán, nhö voi thoâng minh saùng suoát, cho neân goïi laø ñieàu thuaän. Nhôø dieäu

löïc giaùo hoùa cuûa Phaät, xuaát sinh töø Thaùnh ñaïo, cho neân goïi laø Phaät töû. Nhö noùi: “Ñeàu töø mieäng cuûa Ñöùc Theá Toân sinh, do chaùnh phaùp sinh”. Coù nghóa; ñeàu laø höôùng veà Ñaïi Thanh vaên, coù theå keá thöøa chuûng töû Phaät khieán khoâng ñoaïn tuyeät, cho neân goïi laø Phaät töû. Taâm kheùo giaûi thoaùt, laø xa lìa tham duïc trong ba coõi, nhö noùi: “Xa lìa taâm tham lam, ñöôïc giaûi thoaùt”. Tueä kheùo giaûi thoaùt, laø ñaõ xa lìa taát caû voâ minh caáu nhieãm, nhö noùi: “Xa lìa voâ minh cho neân tueä ñöôïc giaûi thoaùt”. Giôùi heát söùc thanh tònh laø nhö Kheá Kinh: “Ñaày ñuû saùu chi, goïi laø giôùi heát söùc thanh tònh”. Nghóa laø an truù trong Thi la thanh tònh, kheùo töï mình giöõ gìn, phaân bieät giaûi thích töôøng taän veà quy taéc cuûa luaät nghi vaø caùch thöùc thöïc haønh ñeàu ñaày ñuû. Ñoái vôùi toäi loãi duø nhoû nhaët, ñeàu caûm thaáy raát sôï haõi, tieáp nhaän hoïc-hoïc xöù hoaëc laø ñeàu chöùng ñöôïc giôùi voâ laäu, cho neân goïi laø heát söùc thanh tònh. Nghóa nhö thaät an truù trong quaû vò Voâ hoïc, hoài höôùng Ñaïi thöøa. Töï phaàn giôùi thanh tònh, tu taäp giôùi Boà-taùt, cho neân goïi laø heát söùc thanh tònh.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 263

Mong caàu ñöôïc phaùp laïc, khi caàu chaùnh phaùp thì muoán höôùng ñeán nieàm vui cuûa Ñaïi thöøa, nghóa laø caàu Boà-ñeà Phaät chöù khoâng mong caàu vieäc gì khaùc. Hoaëc vaøo luùc caàu phaùp, vì khieán cho ngöôøi khaùc öa thích phaùp maø khoâng tìm kieám loãi laàm cuûa hoï, xa lìa oai nghi xaáu aùc. Nghóa nhö thaät, Ñaïi Thanh vaên naøy chuyeân caàu phaùp laïc, khoâng mong caàu tieáng khen, lôïi döôõng vaø söï cung kính. Voâ löôïng kinh saùch trong caùc phaàn ñaàu, giöõa vaø sau ñeàu coù theå nghe vaø tieáp nhaän, cho neân goïi laø nghe nhieàu (Ña vaên). Theo nghóa ñaõ nghe ñöôïc ñeàu coù theå nhôù giöõ, khieán khoâng queân maát, cho neân goïi laø nghe giöõ. Thöôøng xuyeân hoïc taäp vaên nghóa cho ñöôïc vöõng chaéc, cho neân noùi laø nghe phaùp roài gom goùp tích luõy. Ngöôøi ngu nôi theá gian, nghó töôûng aùc khi tö duy, lôøi noùi hung döõ khi noùi naêng, laøm vieäc aùc khi haønh ñoäng. Baäc Thaùnh xuaát theá thì vöôït qua nhöõng phaùp aáy vaø traùi ngöôïc vôùi phaùp aáy cho neân noùi laø kheùo tö duy, khi tö duy, kheùo baøn luaän ñieàu caàn baøn luaän, kheùo thöïc hieän ñieàu caàn thöïc hieän. Ba nghieäp thanh tònh tuøy theo vieäc laøm cuûa trí tueä. Ñoái vôùi phaùp Tyø-naïi-da Phaät ñaõ giaûng daïy ñeàu nhanh choùng ngoä nhaäp vôùi yù nghóa cho neân goïi laø tueä nhanh nhaïy. Ngay trong nhöõng phaùp aáy ña soá ñeàu hoäi nhaäp vôùi dieäu nghóa, cho neân goïi laø tueä nhanh nhaïy. Vì coù theå laøm nhieàu vieäc, cho neân goïi laø nhanh nhaïy. Ngoä nhaäp nghóa vi teá, cho neân goïi laø tueä saéc beùn. Dieäu tueä coù khaû naêng ra khoûi sinh töû cho neân goïi laø tueä xuaát ly. Tueä naøy coù khaû naêng laøm nhaân troïn veïn cho Nieát-baøn, cho neân goïi laø tueä quyeát ñònh löïa choïn toát ñeïp. Quyeát ñònh löïa choïn toát ñeïp töùc laø Nieát-baøn. Vì tueä naøy coù theå laøm lieãu nhaân cho Nieát-baøn, döïa vaøo Nieát-baøn maø ñaët teân. Vì hoûi ñaùp coù tính chaát quyeát ñònh löïa choïn khoâng cuøng taän, neân goïi laø tueä vó ñaïi. Vì kheùo thoâng ñaït saâu roäng, vieân maõn, cho neân goïi laø tueä roäng lôùn. Coù caên baûn laïi giaûng noùi veà tueä heát möïc thaâm dieäu, nghóa laø ngöôøi khaùc khoâng coù khaû naêng ñaït tôùi choã saâu xa cuûa noù. Ñoái vôùi caùc chuùng Thanh vaên

thuoäc caên taùnh meàm moûng thì tueä naøy cao vöôït hôn, cho neân goïi laø tueä khoâng coù gì saùnh baèng. Tueä naøy coù khaû naêng daãn veà yù nghóa cao toät cho neân goïi laø tueä quyù baùu. Caùc Thanh vaên naøy coù ñuû tueä quyù baùu aáy, cho neân goïi laø tueä baùu thaønh töïu. Ñaày ñuû ba minh laø chöùng ñöôïc ba minh cuûa baäc Voâ hoïc. Sao goïi laø ba minh cuûa baäc Voâ hoïc? Ñoù laø: 1. Trí chöùng ñaéc thoâng minh, theo nhôù nghó maø bieát choã ôû töø kieáp tröôùc.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 264

2. Trí chöùng ñaéc thoâng minh veà sinh töû. 3. Trí chöùng ngoä thoâng minh veà höõu laäu ñaõ dieät tröø. Baäc Voâ hoïc vôùi caên cô nhaïy beùn chöùng ñöôïc ba thoâng, loaïi boû caùi ngu nhieãm oâ, maø khoâng bò nhieãm oâ trong ba ñôøi cho neân noùi laø coù ba minh. Coù nghóa, minh laø duøng tueä laøm taùnh, tueä coù theå tröø dieät söï toái taêm, cho neân noùi laø minh. Coù nghóa, khoâng si meâ thì laáy thieän caên laøm taùnh maø traùi ngöôïc vôùi voâ minh. Ñaït ñeán nôi an truù trong phaùp laïc hieän taïi baäc nhaát laø chöùng ñöôïc tónh löï thuø thaéng khoâng thoái chuyeån. Ruoäng phöôùc voâ cuøng thanh tònh laø vónh vieãn xa lìa phieàn naõo, nhö ruoäng toát ôû ñôøi coù khaû naêng nhanh choùng sinh tröôûng quaû roäng lôùn. Oai nghi vaéng laëng saâu xa laø taát caû oai nghi ñeàu an truù trong söï nhaän bieát ñuùng ñaén (chaùnh tri). Nhu hoøa nhaãn nhuïc heát söùc-thaønh töïu khoâng coù giaûm bôùt laø coù khaû naêng chòu ñöïng khoå ñeå soáng chung. Ñaõ kheùo vaâng maïng thöïc haønh Thaùnh giaùo voâ thöôïng cuûa Nhö Lai, laøm moïi coâng vieäc ñaõ laøm ñeàu ñöôïc vieân maõn. Thaùnh giaùo cuûa Nhö Lai voán muoán ñöa chuùng höõu tình ra khoûi moïi ñau khoå cuûa sinh töû. Caùc Thanh vaên naøy ñaõ tieán leân quaû vò Voâ hoïc, ñeàu ra khoûi sinh töû, cho neân ñaõ kheùo vaâng maïng thöïc haønh Thaùnh giaùo voâ thöôïng cuûa Nhö Lai. Neáu nhö vaäy thì taïi sao Ñöùc Nhö Lai laïi coøn giaûng noùi phaùp cho hoï? Vì Ñöùc Nhö Lai muoán hoï hoài höôùng ñaïi Boà-ñeà. Caùc Thanh vaên naøy ñeàu an truù trong baäc Voâ hoïc. Khi baùo thaân naøy chaám döùt, thì chaéc chaén hoï böôùc vaøo caûnh giôùi Nieát-baøn voâ dö hoaøn toaøn vaéng laëng, tòch tónh an laïc khoâng khaùc gì Phaät. Nhö luaän khaùc noùi: “Vì sao Nhö Lai laïi höôùng daãn hoï ñeán ñaïi Boà-ñeà, ñeå phaûi chòu khoå trong moät thôøi gian daøi? Nhöng trong phaàn vò bieán dòch sinh töû, hoï khoâng coøn nhaän chòu caùc khoå. Ñaây coù loãi gì? Vì coøn coù haønh khoå thì ñaây laø moät loãi lôùn”. Tuy phaûi traûi qua khoå naøy ñeå ñöôïc ba thaân coâng ñöùc cuûa Nhö Lai ñaïi hyû ñaïi laïc cho neân khoâng coù loãi. Heát thaûy söï an laïc lôùn khoâng gì hôn Nieát-baøn, Thanh vaên kia ñaõ chöùng ñaéc sao laïi coù moät soá ít phaûi caàu Boà-ñeà Nieát-baøn? Maëc duø ñaõ coù ñöôïc söï tòch dieät yeân vui, nhöng khoâng thoï nhaän nieàm vui, coøn söï yeân vui cuûa ba Boà-ñeà thì ñoaïn tuyeät moïi thoï laïc... vaø ñaõ ñaày ñuû voâ löôïng coâng ñöùc roài thì ñaâu caàn phaûi haønh khoå ñeå ñöôïc nieàm vui höõu vi.

SOÁ 1530 - LUAÄN PHAÄT ÑÒA KINH - Quyeån 2 265

Höõu vi voâ laäu cuõng nhö Nieát-baøn, vì voâ laäu naøy khoâng phaûi thuoäc veà haønh khoå. Vaû laïi, neáu ñaõ thaønh Phaät thì coù theå giaùo hoùa, voâ löôïng höõu

tình ñöôïc Phaät hoùa ñoä ñeàu ra khoûi sinh töû. Ñaõ thaønh Phaät thì khoâng coù khaû naêng naøy sao? Keå töø voâ thæ ñeán nay phaùp chuùng sinh laø nhö vaäy, nhö vaäy chuûng taùnh coù theå giaùo hoùa vaø ñöôïc giaùo hoùa ñeàu tuøy thuoäc vaøo nhau. Neáu khoâng tuøy thuoäc nhau, thì khoâng theå giaùo hoùa. Vì vaäy Ñöùc Nhö Lai ñaõ vaän duïng moïi thöù phöông tieän ñeå giaùo hoùa caùc höõu tình khieán cho hoï ñeàu ñöôïc quaû vò Phaät. Giaùo hoùa chuùng sinh ñöôïc giaùo hoùa, neáu vaäy thì Thanh vaên hoaëc töø baûy ñôøi, hoaëc töø moät ñôøi, hoaëc töø moät ñôøi ôû moãi moãi nôi thuoäc caûnh giôùi treân. Taát caû ñôøi coøn laïi ñeàu ñöôïc phi traïch dieät, hoaëc taát caû ñôøi ñeàu phi traïch dieät. Sao laïi phaûi traûi qua ba voâ soá kieáp tu nhaân Boà-ñeà môùi ñöôïc thaønh Phaät? Maëc duø caùc phieàn naõo ñaõ laøm taêng tröôûng phaàn ñoaïn vaø ñöôïc phi traïch dieät, nhöng do nguyeän löïc maø thoï nhaän bieán dòch sinh töû, traûi qua ba voâ soá kieáp tu nhaân Boà-ñeà khoâng coù loãi laàm gì. Phi traïch dieät laø caùc duyeân khoâng ñuû, hoaøn toaøn khoâng sinh trong thôøi gian naøy, khoâng phaûi laø vónh vieãn khoâng sinh. Thanh vaên kia duø löu truù theo sinh töû trong thôøi gian daøi, nhöng do ñònh trong nguyeän löïc nuoâi döôõng maø caûm sinh ra nhaân, khieán cho coâng naêng cuûa nhaân coù theå sinh ra keát quaû trong nhieàu thôøi gian. Chính trong moät thaân naøy ñaõ laàn löôït taêng tieán toát ñeïp cho ñeán khi thaønh Phaät. Nhö phaùp keùo daøi söï soáng, laïi khoâng thoï sinh cho neân luaän môùi neâu baøy: Hoûi: Thanh vaên hoài höôùng Boà-ñeà laø truù trong caûnh giôùi Nieát-baøn voâ dö y hay laø truù trong caûnh giôùi Nieát-baøn höõu dö y ñeå phaùt taâm höôùng veà Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà? Ñaùp: Chæ truù trong caûnh giôùi Nieát-baøn höõu dö y môùi coù theå coù vieäc naøy. Vì sao? Vì trong caûnh giôùi Nieát-baøn voâ dö y, hoaøn toaøn xa lìa taát caû söï nghieäp phaùt taâm höôùng ñeán... taát caû coâng duïng ñeàu ñöôïc ngöng döùt. Hoûi: Neáu chæ truù trong Nieát-baøn höõu dö y ñeå phaùt taâm höôùng ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà, thì laøm sao chæ moät ñôøi maø coù theå chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Vì sao? Vì A-la-haùn... ñaâu coøn moät ñôøi naøo khaùc nöõa, huoáng laø coù nhieàu ñôøi noái tieáp nhau? Ñaùp: Bôûi vì Thanh vaên kia caàn phaûi gia taêng caùc haïnh soáng laâu thì môùi coù theå hoaøn thaønh. Ñöùc Theá Toân phaàn nhieàu ñeàu döïa vaøo soá Thanh vaên hoài höôùng Boà-ñeà naøy maø maät yù noùi: “Neáu coù ngöôøi naøo kheùo tu taäp boán thaàn tuùc thì coù theå soáng moät kieáp, hoaëc hôn moät kieáp”. Hôn moät

kieáp; trong naøy yù noùi laø traûi qua moät kieáp. Thanh vaên kia, duø gia taêng haïnh soáng laâu theâm vaø phaùt taâm höôùng veà Boà-ñeà voâ thöôïng, nhöng söï tu haønh raát chaäm chaïp cho neân öa chuoäng Nieát-baøn, khoâng baèng Boà-taùt môùi phaùt taâm vaø baét ñaàu söï nghieäp. Thanh vaên kia ñaõ tu haønh gia taêng tuoåi thoï nhö vaäy xong, coøn löu laïi caên thaân höõu vi ñeå rieâng taïo ra hoùa thaân khaùc. Phaùp ñoàng laø trong phöông tieän tröôùc, thò hieän nhaäp Nieát-baøn trong Nieát-baøn voâ dö y. Do nhaân duyeân naøy cho neân ñeàu naûy sinh caûm nghó: Toân giaû kia vôùi danh hieäu ñoù ñaõ nhaäp Nieát-baøn trong caûnh giôùi Nieát-baøn voâ dö y. Thanh vaên aáy vì ñaõ ñeå laïi thaân thaät vôùi caên höõu laäu,

töùc laø tuøy thuoäc vaøo nhöõng gì hoï öa thích trong chaâu Thieäm-boä ôû coõi naøy, xa lìa roài an truù. Taát caû chö Thieân haõy coøn khoâng theå nhìn thaáy, huoáng chi laø caùc chuùng sinh khaùc coù theå troâng thaáy. Vì Thanh vaên aáy ña soá ñeàu thích an truù trong caûnh giôùi Nieát-baøn, hieän baøy dieäu duïng ñeán khaép moïi theá giôùi ñeå thaân caän cuùng döôøng Phaät, Boà-taùt vaø tu taäp laøm haønh trang cho Boà- ñeà trong Thaùnh ñaïo. Neáu khi phoùng daät thì chö Phaät vaø Boà-taùt thöôøng xuyeân thöùc tænh hoï. Khi Thanh vaên kia ñaõ tænh bieát roài, coù theå khoâng coøn phoùng daät trong coâng phu tu haønh nöõa. Laïi nöõa, Thanh vaên hoài höôùng Boà-ñeà, hoaëc ñoái vôùi quaû vò Höõu hoïc, thì coù theå töø boû öôùc nguyeän mong caàu Thanh vaên. Hoaëc ôû quaû vò Voâ hoïc, môùi coù theå buoâng boû haún, vì caên taùnh cuûa Thanh vaên aáy coù söï khaùc bieät, phaûi chôø ñôïi caùc duyeân môùi coù söï khaùc bieät. Nhö vaäy, neáu trong quaû vò Voâ hoïc, Thanh vaên hoài höôùng Boà-ñeà do nguyeän löïc cuûa ñònh cho neân thöôøng xuyeân nuoâi döôõng cho nhaân xöa kia caûm ñeán thaân hieän taïi, khieán cho xuaát sinh quaû baùo noái tieáp nhau trong thôøi gian laâu daøi, daàn daàn toát ñeïp theâm, maõi cho ñeán khi thaønh Phaät thì coâng naêng môùi heát. Quaû baùo naøy duø laø tröïc tieáp caûm töø nhaân höõu laäu, nhöng do söùc hoã trôï nuoâi döôõng cuûa ñònh vaø nguyeän voâ laäu, goïi laø sinh töû bieán dòch khoâng theå tö duy, luaän baøn. Vì ñònh vaø nguyeän voâ laäu thì khoâng theå tö duy-luaän baøn, cho neân neáu ôû quaû vò Höõu hoïc hoài höôùng Boà-ñeà, thì hoaëc tuøy thuaän vôùi phieàn naõo maø caûm sinh theá löïc. Chieâu caûm phieàn naõo naøy sinh roài, ñeán ñôøi soáng sau cuøng, Thanh vaên haøng phuïc ñöôïc caùc phieàn naõo, phaùt sinh naêng löïc cuûa ñònh, nguyeän, giuùp ñôõ cho nhaân cuûa thaân ñôøi sau, nhö ñaïo lyù tröôùc, cho ñeán khi thaønh Phaät. Hoaëc khi hoài taâm roài, lieàn deïp boû phieàn naõo, phaùt sinh nguyeän löïc cuûa ñònh hoã trôï cho nhaân cuûa thaân hieän taïi, nhö ñaïo lyù tröôùc, cho ñeán khi thaønh Phaät. Moïi coâng duïng voâ laäu giuùp ñôõ cho naêng löïc cuûa ñònh-nguyeän,

khoâng phaûi laø phieàn naõo, nghóa laø ñeàu thuoäc veà thaân bieán dòch khoâng theå tö duy luaän baøn, hoaëc söùc phieàn naõo ñaõ chieâu caûm dò thuïc thuoäc veà thaân phaàn ñoaïn. Neáu noùi Thanh vaên laø ngöôøi ñaõ ñöôïc taïo taùc, hoùa hieän thì khoâng caàn phaûi phaân bieät hoûi ñaùp nhö vaäy. Kinh: “Laïi coù voâ löôïng Ñaïi Boà-taùt töø coõi nöôùc chö Phaät cuøng ñeán döï phaùp hoäi, ñeàu an truù trong Ñaïi thöøa, ñeàu hieän baøy dieäu duïng trong phaùp Ñaïi thöøa. Ñoái vôùi caùc chuùng sinh, taâm cuûa caùc vò aáy ñeàu bình ñaúng, lìa moïi söï phaân bieät vaø khoâng phaân bieät veà voâ soá caùc thöù phaân bieät, deïp tan caùc ma oaùn, xa rôøi moïi söï phaân bieät do yù nieäm raøng buoäc cuûa haøng Thanh vaên, Ñoäc giaùc. Phaùp vò roäng lôùn vaø söï vui möøng ñöôïc duy trì, ñaõ vöôït qua naêm thöù sôï haõi, luoân luoân höôùng ñeán hoäi nhaäp vôùi quaû vò khoâng thoái chuyeån, döùt heát taát caû caûnh giôùi khoå naõo böùc baùch cuûa caùc chuùng sinh hieän taïi, Boà-taùt Dieäu Sinh laø baäc thöôïng thuû”. Luaän: Noùi Ñaïi Boà-taùt, nghóa laø caùc Taùt-ñoûa caàu ñaït Boà-ñeà. Ñaây laø chung cho caû ba Thöøa, vì noùi giaûn löôïc, cho neân chæ laáy

Ñaïi thöøa, coøn caàn phaûi noùi theâm töø Ma-ha-taùt. Laïi duyeân laáy Boà-ñeà Taùt-ñoûa laøm caûnh giôùi, cho neân goïi laø Boà-taùt, laø ngöôøi coù ñaày ñuû ñaïi nguyeän lôïi mình-lôïi ngöôøi, mong caàu ñaïi Boà-ñeà, vì lôïi ích cho moïi höõu tình. Laïi nöõa, Taùt-ñoûa laø nghóa cuûa söï duõng maõnh, tinh tieán duõng maõnh mong caàu Ñaïi cuûa Boà-ñeà, cho neân goïi laø Boà-taùt. Ñaây laø chung cho caùc phaàn vò. Nay chæ choïn laáy caùc Ñaïi Boà-taùt ôû ñòa thöôïng, vì vaäy noùi theâm töø Ma-ha-taùt. Vì sao khen ngôïi noùi veà coâng ñöùc cuûa Boà-taùt? Vì hoï ñaõ töø boû taâm khinh maïn cuûa chuùng sinh. Coù ngöôøi noùi theá naøy: “Caùc chuùng Thanh vaên vì ñaõ tu taäp phaïm haïnh töø laâu, caùc chuùng Boà-taùt neân cung kính, leã baùi, ñoàng thôøi cuõng laøm cho chuùng sinh phaùt khôûi nieàm tin thanh tònh”. Boà-taùt haõy coøn coù coâng ñöùc nhö vaäy, huoáng laø Ñöùc Nhö Lai. ÔÛ ñaây noùi laø ca ngôïi coâng ñöùc cuûa Boà-taùt, chính laø hieån baøy caùc Boà-taùt coù ba vieäc lôùn lao, cho neân goïi laø Ma-ha-taùt. 1. Soá löôïng lôùn lao, bôûi vì voâ löôïng. 2. Ñöùc lôùn lao, nghóa laø an truù trong Ñaïi thöøa, hieän baøy dieäu duïng trong phaùp Ñaïi thöøa... 3. Nghieäp lôùn lao, töùc döùt tröø moïi khoå naõo cuûa chuùng sinh, ñem laïi lôïi ích yeân vui cho höõu tình laø söï nghieäp cuûa Boà-taùt. Töø coõi nöôùc chö Phaät, caùc Boà-taùt cuøng ñeán ñaây döï hoäi. Nghóa laø töø

voâ soá caùc coõi Phaät trong möôøi phöông, vì muoán ñöôïc nghe Phaät giaûng noùi phaùp, cho neân caùc Boà-taùt ñeàu ñeán döï ñoâng ñuû. Cuõng coù chö vò Boà- taùt ôû theá giôùi Ta baø ñeán tham döï phaùp hoäi, nhöng ngöôøi keát taäp kinh chæ noùi Boà-taùt ôû phöông khaùc vaân taäp ñeán, vì muoán ñoái trò nhöõng Boà-taùt löôøi bieáng kieâu maïn, khoâng ñeán taäp hôïp trong chuùng hoäi ñeå caàu nghe phaùp. Boà-taùt töø phöông khaùc ñeán nhö vaäy laø chính mình caàu mong ñöôïc nghe phaùp, chöù khoâng phaûi do ngöôøi khaùc daãn daét, vì taát caû ñeàu coù ñuû thaàn löïc vó ñaïi. Caùc Boà-taùt aáy ñaõ töø moät coõi raát xa cuûa caùc theá giôùi khaùc ñeán ñaây ñeå döï hoäi, huoáng laø caùc Boà-taùt ôû coõi naøy laïi khoâng ñeán taäp hôïp sao? Chuùng Thanh vaên, tröôùc khoâng thaáy noùi ñeán vieäc taäp hôïp, vì hoï ñang cö nguï taïi phöông naøy. Hoâm nay, noùi caùc Boà-taùt töø phöông khaùc ñeán ñaây ñeå döï hoäi, cho neân bieát cuõng coù caùc Boà-taùt ôû ngay phöông naøy, vì giaûn löôïc cho neân khoâng noùi. Caên cöù trong ñöùc ñoä lôùn lao, cho neân bieát löôïc noùi coù chín loaïi ñöùc vó ñaïi: 1. Tinh tieán vó ñaïi: Nghóa laø do dieäu löïc tinh tieán an truù trong Ñaïi thöøa. An truù trong Ñaïi thöøa mong cöùu vôùt höõu tình ñeå hoï xa lìa sinh töû vaø töï phaùt taâm höôùng ñeán Boà-ñeà Voâ thöôïng. 2. Nhaân vó ñaïi: Nghóa laø Boà-taùt hieän baøy dieäu duïng trong phaùp Ñaïi thöøa, töùc laø möôøi ñòa... Duøng haïnh nghe, tö duy, tu taäp... laàn löôït hieän baøy dieäu duïng. 3. Sôû duyeân vó ñaïi: Nghóa laø ñoái vôùi caùc chuùng sinh, taâm Boà-taùt luoân bình ñaúng. Ngay nôi taát caû höõu tình ñaït ñöôïc söï bình ñaúng giöõa mình vaø ngöôøi, duøng caùc phöông tieän bình ñaúng nhö taâm Ñaïi Bi... 4. Thôøi gian vó ñaïi: Nghóa laø Boà-taùt xa lìa moïi söï phaân bieät, khoâng phaân bieät veà voâ soá caùc thöù phaân bieät, töùc laø ñoái vôùi taát caû thôøi gian, cuõng nhö trong moät nieäm ñeàu chuyeån bieán bình ñaúng. Kieáp goïi laø phaân bieät, bôûi vì ñoái vôùi taát caû kieáp

vaø khoâng phaûi kieáp ñeàu ñoaïn heát phaân bieät. Bôûi vì khoâng phaân bieät kieáp vaø phi kieáp, cho neân Boà-taùt coù theå tu haønh trong thôøi gian laâu daøi, khoâng heà thaáy chaùn. 5. Khoâng caáu nhieãm vó ñaïi: Nghóa laø phaù tröø caùc thöù ma oaùn, vì buoâng boû taát caû nhöõng gì ñaõ thaâu nhaän, cho neân coù theå haøng phuïc caùc ma oaùn. Nhö noùi: “Neáu Boà-taùt ñoái vôùi taát caû caùc söï vieäc ñaõ thaâu nhaän, bieát roõ laø khoâng chaéc thaät, taâm khoâng tham caàu, thì coù theå phaù tan moïi thöù ma oaùn”. 6. Taùc yù vó ñaïi: Nghóa laø xa lìa taát caû yù nghó phaân bieät, raøng buoäc trong yù nieäm cuûa haøng Thanh vaên, Ñoäc giaùc, töùc laø lìa boû phaàn ñoaïn,

döùt tröø moïi taùc yù cuûa haøng Nhò thöøa. 7. Nhaäm trì vó ñaïi: Nghóa laø phaùp vò roäng lôùn, vui möøng vì ñöôïc gìn giöõ, töùc laø duøng söï vui möøng ñoái vôùi phaùp vò cuûa Ñaïi thöøa ñeå laøm thöùc aên. 8. Thanh tònh vó ñaïi: Nghóa laø vöôït qua naêm söï sôï haõi, töùc laø ba nghieäp thanh tònh, thoaùt khoûi moïi söï sôï haõi, khoâng phaïm giôùi..., vì phaïm giôùi laø nhaân cuûa söï sôï haõi seõ bò ñoïa vaøo caùc coõi aùc... Naêm thöùc sôï haõi: 1. Sôï khoâng soáng noåi. 2. Sôï tieáng xaáu aùc. 3. Sôï cheát. 4. Sôï coõi aùc. 5. Khieáp sôï ñaïi chuùng. Naêm thöù sôï haõi nhö vaäy khi chöùng ñaéc ñòa yù laïc thanh tònh thì ñeàu xa lìa. 9. Chöùng ñaéc vó ñaïi: Nghóa laø luoân luoân höôùng tôùi tieán vaøo phaàn vò khoâng thoái chuyeån, töùc laø ñöôïc baäc Nhaát thieát trí thoï kyù. Boà-taùt ôû vaøo phaàn vò luoân luoân khoâng luøi laïi. Trong baûy ñòa tröôùc coøn coù coâng duïng vaän chuyeån cuûa gia haïnh, chöa chöùng ñöôïc ñaïo khoâng duïng coâng, khoâng thoái chuyeån. Caùc ñòa coøn laïi ñeàu ñöôïc khoâng gia haïnh ñoái vôùi coâng duïng vaän chuyeån, luoân luoân höôùng tôùi tieán vaøo phaàn vò khoâng thoái chuyeån. Vì ñaïo khoâng duïng coâng cuûa phaàn vò khoâng thoái chuyeån, luoân luoân höôùng tôùi tieán vaøo, cho neân goïi laø moät möïc höôùng ñeán tieán vaøo phaàn vò khoâng thoái chuyeån. Söï nghieäp vó ñaïi naøy chaám döùt taát caû khoå naõo ñaõ böùc baùch caùc chuùng sinh, maø Boà-taùt hoùa hieän tröôùc maét, nghóa laø caùc Boà-taùt coù khaû naêng döùt tröø moïi khoå naõo trong ngoaøi, luoân böùc baùch taát caû chuùng sinh baèng chính phaàn vò hieän coù cuûa mình. Trong ñòa naøy coù Ñaïi Bi, Ñaïi Töø. Hai loaïi naøy coù khaû naêng chaám döùt moïi khoå naõo cuûa taát caû chöùng beänh beân trong... Beân ngoaøi thì bò phieàn naõo böùc baùch do ngheøo naøn... thì hai loaïi naøy laøm ra nhieàu lôïi ích yeân vui cho höõu tình. Coù ñöôïc coâng haïnh naøy cho neân goïi laø söï nghieäp vó ñaïi. Laïi nöõa, ñeàu an truù trong Ñaïi thöøa, laø an truù ôû ñòa thöù nhaát, khi Boà-taùt chöùng ñaït ñöôïc Chaân phaùp giôùi truøm khaép vieân maõn, môùi chöùng ñöôïc phaùp Ñaïi thöøa chaân thaät, cho neân goïi laø an truù trong Ñaïi thöøa. Hieän baøy dieäu duïng trong phaùp Ñaïi thöøa nghóa laø ñòa thöù hai, tu haønh ba tuï giôùi cuûa Boà-taùt. Phaùp haønh cuûa Ñaïi thöøa, töùc laø ba tuï giôùi.

Taâm Boà-taùt luoân bình ñaúng ñoái vôùi moïi chuùng sinh: Nghóa laø trong ñòa thöù ba chöùng ñöôïc caùc ñònh thuø thaéng, phaùt khôûi boán voâ löôïng bình ñaúng, ñem laïi lôïi ích yeân vui cho moïi höõu tình. Xa rôøi moïi söï phaân bieät: ÔÛ ñòa thöù tö, Boà-taùt chöùng ñöôïc ba möôi baûy phaùp phaàn Boà-ñeà, lìa xa moïi söï phaân bieät vaø khoâng phaân bieät ñoái vôùi voâ soá caùc thöù phaân bieät. Caùc thöù phaân bieät: Töùc phaân bieät ngaõ chaáp, do kieán ñaïo maø ñoaïn tröø noù. Boà-taùt ñòa thöù nhaát ñaõ xa lìa phaàn naøy. Khoâng phaân bieät laø Caâu sinh ngaõ chaáp, do tu ñaïo maø ñoaïn tröø chaáp tröôùc. Trong ñòa naøy thì ñaõ xa lìa. Hai loaïi naøy töông öng vôùi caùc phaùp, goïi laø voâ soá caùc thöù phaân bieät, vì haïnh vaø kieán giaûi ñeàu khaùc nhau. Maëc duø tröôùc-sau ñeàu xa lìa nôi choán cuøng taän, nhöng noùi chung nhö ñònh thöù tö thì noùi laø xa lìa khoå vui, nhö ôû quaû vò thöù ba thì xa lìa naêm phaàn döôùi (Naêm haï phaàn kieát söû). Coù nghóa, trong thöùc thöù baûy cuûa ñòa naøy, caâu sinh phieàn naõo ñeàu xa lìa taát caû. Coù nghóa trong thöùc thöù saùu cuûa ñòa naøy, caâu sinh ngaõ kieán ñaõ xa lìa heát thaûy, chöù khoâng phaûi trong thöùc thöù baûy. Vì töø baûy ñòa trôû laïi, vaãn coøn coù söï hieän haønh cuûa phieàn naõo vi teá. Neáu khoâng coù thöùc thöù baûy thì seõ khoâng coù choã döïa cuûa söï caáu nhieãm, cho neân khoâng gioáng naêm thöùc tröôùc. Neáu ñaõ xa lìa caùc hoaëc vi teá trong thöùc thöù baûy thì caùc hoaëc thoâ tröôïc cuûa saùu thöùc seõ khoâng hieän haønh ôû caùc ñòa thöù naêm-thöù saùu-thöù baûy, töùc laø traùi vôùi phaàn Du Giaø ñaõ noùi trong kinh Giaûi Thaâm Maät. Laïi nöõa, theo nhö trong ñònh Kim cang duï cuûa Nhò thöøa, caùc meâ laàm cuûa thöùc thöù baûy vaø phieàn naõo raát nhoû nhaët trong saùu thöùc ñeàu ñöôïc ñoaïn trong cuøng moät luùc, vì sao ôû ñaây, tröôùc thì noùi phieàn naõo vi teá cuûa thöùc thöù baûy, sau laïi noùi lìa phieàn naõo thoâ tröôïc cuûa saùu thöùc? Vì vaäy, boán ñòa ñaõ chöùng ñöôïc trí voâ ngaõ, dieät tröø söï ngaõ chaáp caâu sinh trong yù thöùc, nhöng vaãn chöa xa lìa phieàn naõo vi teá trong thöùc thöù baûy, cuøng söï tu taäp ñoaïn dieät hoaëc coøn laïi trong saùu thöùc. Ñaây laø noùi haøng phuïc vaø xa lìa, chöù khoâng phaûi laø noùi vónh vieãn tröø dieät. luùc ñaït ñeán taâm kim cang trong ñòa thöù möôøi, thì môùi nhanh choùng ñoaïn tröø, do tu ñoaïn chuûng töû. Deïp tan caùc ma oaùn, laø ñòa thöù naêm quaùn saùt boán Thaùnh ñeá ñeàu laø taùnh bình ñaúng, phaù tan caùc ma oaùn, chaáp giöõ veà söï khaùc bieät cuûa sinh töû vaø Nieát-baøn. Xa lìa taát caû phaân bieät heä nieäm cuûa haøng Thanh vaên, Ñoäc giaùc, laø ñòa thöù saùu, quaùn saùt möôøi hai chi duyeân khôûi nhieãm-tònh, ñeàu laø taùnh bình ñaúng. Töùc laø xa lìa heä nieäm phaân bieät veà chaùn sôï taïp nhieãm

vaø öa thích thanh tònh cuûa haøng Nhò thöøa. Phaùp Vò roäng lôùn, vui möøng ñöôïc gìn giöõ laø ñòa thöù baûy chöùng ñaéc lyù Voâ töôùng, khôûi leân coâng haïnh höõu vi thuø thaéng töø trong trí Khoâng, thoï nhaän nguoàn vui phaùp lôùn lao. Vöôït qua naêm thöù sôï haõi: Nghóa laø trong ñòa thöù taùm thì taát caû phieàn naõo ñeàu khoâng coøn hieän haønh nöõa, lìa khoûi nhaân cuûa naêm thöùc sôï haõi, cho neân goïi laø vöôït khoûi naêm thöùc sôï haõi. Veà quaû cuûa naêm thöùc sôï haõi thì ôû ñòa thöù nhaát ñaõ xa lìa. Luoân luoân höôùng tôùi tieán vaøo phaàn vò khoâng thoái chuyeån laø ñòa thöù chín quyeát ñònh höôùng tôùi tieán vaøo phaàn vò khoâng thoái

chuyeån cuûa chuùng Boà-taùt trong ñòa thöù möôøi vôùi haïnh vieân maõn. Chaám döùt moïi khoå naõo cuûa chuùng sinh... nghóa laø trong ñòa thöù möôøi, chöùng ñöôïc Phaùp thaân vó ñaïi, daáy leân laøn maây Ñaïi Bi, möa xuoáng traän möa phaùp lôùn dieät tröø moïi söï khoå naõo böùc baùch cuûa taát caû chuùng sinh. Laïi nöõa, vôùi möôøi caâu vaên kinh nhö vaäy, coù möôøi laàn ñeán bôø beân kia vaø möôøi nguyeän lôùn... cuûa Boà-taùt, cuõng cho neân phoái hôïp giaûi thích. Vì ñòa thöù nhaát trôû leân trong moãi moãi ñòa ñeàu thaâu nhieáp khaép taát caû moïi haønh cuûa caùc ñòa. Boà-taùt Dieäu Sinh laøm baäc thöôïng thuû, vì Boà-taùt coù khaû naêng phaùt khôûi coâng ñöùc vieân maõn trong caùc Tam-ma-ñòa, cho neân goïi laø Dieäu Sinh. Vì Boà-taùt ñaõ chöùng ñöôïc Tam-ma-ñòa naøy, cho neân danh hieäu laø Dieäu Sinh. Vì danh hieäu cuûa Boà-taùt phaàn nhieàu ñeàu döïa vaøo phaùp, nhö Töø Thò... Vì Boà-taùt Dieäu Sinh laø baäc ñöùng ñaàu trong chuùng hoäi naøy, cho neân goïi laø thöôïng thuû. Vì vaäy töø ñaây trôû veà sau, Phaät chæ noùi vôùi Boà-taùt Dieäu Sinh, laø ngöôøi ñaõ phaùt khôûi cho söï giaûng noùi kinh naøy. Voán giaûn löôïc cho neân chæ neâu moät danh hieäu, caùc chuùng coøn laïi trong phaùp hoäi chæ neâu ra soá löôïng, vì ngöôøi keát taäp phaùp coù chuû yù ôû söï giaûn löôïc.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.